

Shoqata

Filladi

Mesazhi i të drejtave

I imam Ali ibn Hysejn (paqja çoftë mbi të!)

*(I shoqëruar me biografinë dhe porosi e këshilla
nga imam Sexhadi)*

Shoqata

Tiranë, 2011

Flladi

Titulli i librit: Mesazhi i të drejtave
Autori: Imam Ali ibn Hysejn (paqja qoftë mbi të!)
Recensent: Prof. Mohammad Reza Haj Kheyr
E përktheu nga arabishtja: Haxhi Selim Stafa
E redaktoi: Liseda Ramaj
E korrektoi: Vjollca Karaj
Përkujdesja grafike: Vullnet Merja
Kapaku: Mac desing
E botoi: Shoqata "Flladi"
© Shoqata "Flladi"
Libri u botua në bashkëpunim me "Qendrën
Ndërkombëtare të Predikimit"

Tirazhi: 1000 kopje
Formati:

BIOGRAFIA E IMAM ALI IBN HYSEJN-it

(paqja qoftë mbi të!)

Emri: Ali ibn Hysejn *(paqja qoftë mbi të!)*

Babai i tij: Imam Hysejni, i biri i imam

Aliut *(paqja qoftë mbi ta!)*

Nëna e tij: Shehrebani, e bija e Jezdxherd,
mbreti i fundit i Persisë

Gjyshja e tij: Fatime Zahra *(paqja qoftë mbi të!), e bija e profetit Muhamed* *(paqja dhe bekimet e Allahutqofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!)*

Lindja: 5 Sha'ban, viti 36 i hixhrit

Vdekja: viti 94 ose 95 i hixhrit

Epitetet (ose pseudonimet) e tij: Ebu Hasan, Ebu Muhamed, Ebu Hysejn dhe Ebu Abdilah

Emrat me të cilët thirrej: Zejnul Abedin, Dhu Thefenat, Sejidul Abidijn, Kudvetu Zahidin, Sejidul Mutekijn, Imamul Mu'minine, El Emijn, Es Sexhad, Ez Zekij, Zejnu Salihine, Menarul Kanitine, El Adlu, Imamul Ummeh, El Bekkau; ku më të

*njohurit prej këtyre emrave janë Zejnul
Abedin dhe Sexhad.*

**MËSIMET NGA SHKOLLA E IMAM
SEXHADIT** (paqja qoftë mbi të!)

*Ky personalitet, i cili me dijen dhe
urtësinë e tij arriti të udhëzonte
shoqërinë dhe ta ruante Islamin e pastër,
në të cilën kishin depërtuar devijime dhe
risi të shumta, është Ali Ibn Husejn, i
njohur edhe si 'Sexhad'.*

*Imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!)
është djali i imam Hysejnit, i cili lindi në
vitin 36 të hixhrit. Ai jetoi 57 vjet dhe
pati një jetë mjaft të begatshme. Vitet më
të rëndësishme të jetës së imam Sexhadit
ishin pas ngjarjes tragjike të Qerbelasë
dhe pas martirizimit të babait, imam
Hysejnit, ku u detyrua edhe të merrte*

përsipër udhëheqjen e besimtarëve të asaj kohe.

Ai, për shkak se ishte shumë i sëmurë, nuk arriti të merrte pjesë në luftën e Qerbelasë; luftë kjo që u zhvillua midis së vërtetës dhe të pavërtetës. Caktimi i Zotit deshi që ai të mbetej gjallë në ditën e Qerbelasë dhe pas martirizimit të babait të tij, të udhëhiqte ymetin mysliman në ato ditë shumë të vështira e plot mashtrime e propaganda. Periudha e imametit të tij zgjati 34 vjet. Misioni i tij kryesor ishte që popullin ta njihnte me mesazhin e kryengritjes së imam Hysejnit (paqja qoftë mbi të!).

Lëvizja e tij ndahej në disa arritje. Prandaj, imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!) filloi të përhapte mësimet e fesë islame dhe arriti të edukonte edhe të arsimonte njerëz në këtë drejtim. Zbardhja e fytyrave hipokrite të krerëve emevitë dhe lufta kundër politikave shtypëse të tyre

ishte një tjetër dimension i aktiviteteve të imam Sexhadit.

Ai gjithashtu, në kohën e imametit të tij hodhi hapa të rëndësishëm në ndryshimin e sjelljeve të brishta dhe në zgjerimin e bazave themelore të Islamit. Për arsye se një ndër problemet kryesore të asaj periudhe ishin sjelljet e pamoralshme të udhëheqësve emevitë, që rrezikonin seriozisht fenë islame, imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!) me përpjekjet e tij të palodhshme u mundua që shoqërinë ta udhëzonte në rrugën e drejtë.

Kështu, miqve dhe nxënësve të tij u mësoi një lutje shumë të bukur, e cila përmban pika të rëndësishme të moralit dhe të edukatës. Kjo lutje quhet 'Sahife Sexhadije' dhe konsiderohet si trashëgimia më e vlefshme e imam Sexhadit.

Imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!), në mesin e njerëzve, ishte shtyllë e dashurisë dhe e miqësisë, kurse shtëpia e

tij, vatër e jetimëve dhe e të varfërve. Sa herë që shihte ndonjë të varfër ose jetim, shprehte dashurinë dhe respektin më të madh për të.

Një ditë pa një njeri të papastër, prej të cilit, njerëzit largoheshin dhe e injoronin. E ftoi atë në shtëpinë e tij dhe i shërbeu në formën më të mirë. Modestia e këtij imami ishte kaq e madhe sa që njëherë u nis për në Haxh bashkë me një karvan, edhe atë si një shërbëtor. Imam Sexhadi i shërbeu vizitorëve të Shtëpisë së Zotit gjatë gjithë rrugës, derisa erdhi një njeri dhe e njohu atë. Ai i pyeti pjesëtarët e karvanit: Ju nuk e njihni këtë njeri? Pse e keni zgjedhur t'ju shërbejë? Ata ia kthyen: Ne nuk e njohim atë, por e pamë se ishte një djalë i fuqishëm dhe i sjellshëm. Njeriu ua prezantoi imamin atyre duke u thënë se ishte nipi i Profetit të Islamit, Ali Ibn Hysejni. Kështu, ata u turpëruan shumë nga imam Sexhadi dhe kërkuan falje. Por, imam Sexhadi, duke iu drejtuar atyre, u tha: "Unë vetë e zgjodha

karvanin tuaj, me qëllim që si i panjohur të kem mundësi t'u shërbej myslimanëve në rrugën e Haxhit".

Në gjendjen kaotike të asaj kohe, kur mbisundonte dhuna dhe shtypja, e njerëzit u ishin nënshtruar plotësisht udhëheqësve despotikë, Imam Sexhadi u përpoq t'i zgjonte ndërgjegjet e fjetura.

Imami (paqja qoftë mbi të!) i nënçmonte ata njerëz që përkrahnin dhunën dhe udhëheqësit shtypës dhe ata të cilët nuk ishin të ndjeshëm ndaj fenomeneve negative të shoqërisë. Ai, duke iu drejtuar një prej dijetarëve më të mëdhenj të asaj kohe, ka thënë: "Po të shoh se je bërë mulli i shtypësve dhe ata duke u mbështetur tek ty po e torturojnë popullin". Me gjuhën e lutjes në 'Sahife Sexhadije' ai thekson mbi rëndësinë e mbrojtjes së të shtypurve dhe thotë: "O Zoti im, të kërkoj falje për atë që po shtypet nga dhuna dhe nuk kam arritur ta ndihmoj; të kërkoj falje për çdo

përgjegjësi të besimtarëve që nuk kam mundur ta zbatoj si duhet".

Imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!) ishte ringjallës i moralit dhe i edukatës madhështore të profetit Muhamed (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!). Sjelljet e tij ishin aq të ndershme dhe të moralshme, sa që këtë e pranonin edhe armiqtë e tij. Një ditë, imam Sexhadi u ndodh në prani të Omer Bin Abdulazizit, guvernatorit të Medines, dhe pasi u largua nga mbledhja, Omer Abdulazizi tha: A e dini kush është njeriu më fisnik nga ne këtu? Të gjithë filluan ta lavdëronin atë dhe ti thonin se ishte ai më fisniku. Guvernatori i Medines tha: Nuk është ashtu. Njeriu më fisnik është ai që iku pak më parë nga këtu. Atë e duan të gjithë dhe kanë dëshirë të qëndrojnë pranë tij.

Përpjekjet e palodhshme të imam Sexhadit në përhapjen e shkencave fetare siç është komentimi i Kur'anit, hadhithi, fik'hu, etj. patën ndikim të madh në

ngritjen e nivelit të ymetit islam dhe prej tij dolën dijetarë dhe shkencëtarë të njohur myslimanë. Xhamia e Profetit ishte vendi ku jepte mësim imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!).

Kur nxënësit vinin për të mësuar tek imam Sexhadi, ai për t'i inkurajuar ata u thoshte: "Robtë më të mirë janë ata që kërkojnë dije, shoqërojnë dijetarët, ndjekin falësit dhe të mëshirshmit dhe pranojnë fjalët dhe këshillat e urta. Sikur populli ta dinte dobinë e mësimin dhe të dijes, do të vraponte për të mësuar".

Imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!), duke e përshkruar Kur'anin, thotë: "Kur'ani është nur (dritë) që ndriçon për udhëzimin e njerëzimit dhe asnjëherë nuk fiket. Ky libër vazhdimisht e zbardh të vërtetën me argumente të fuqishme. Kur'ani është flamuri i shpëtimit dhe secili që mbështetet tek ai, nuk devijon".

Nga imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!) kanë mbetur këshilla të shumta. Këto këshilla dhe udhëzime akoma janë të

gjalla dhe ndihmojnë në ekuilibrimin e sjelljeve të njeriut, udhëzimin e tij, përforcimin e besimit dhe largimin nga lakmitë e epshit. Ai vazhdimisht i porosiste njerëzit që shpirtin e tyre ta mbanin të pastër dhe të mos e zhytnin në gjynahe dhe vepra të këqija. Në një fjalim, ai thotë: "Habitem me ata njerëz të cilët nuk e hanë një ushqim të pisët për shkak të papastërtisë së tij, e shpirtin nuk e ruajnë nga veprat dhe punët e shëmtuara".

Imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!), në një vend tjetër, thekson: "Çdo njeri që plotëson një nevojë të mikut të tij, Zoti atij ia plotëson njëqind nevoja. Nëse ndonjëri ia largon mikut të tij një pikëllim, atëherë Zoti në ditën e Kiametit ia largon të gjitha pikëllimet".

Në një fjalim tjetër, imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!) thotë: "Feja e myslimanit plotësohet atëherë kur ai nuk flet fjalë të kota, nuk debaton shumë me të tjerët

dhe zgjedh rrugën e devotshmërisë dhe të nënshtrimit".

**MENDIME DHE THËNIE
RRETH IMAM SEXHADIT**

Muslimanët janë të një mendimi rreth madhësisë së imam Zejnul Abedinit (paqja qoftë mbi të!) dhe dëshmojnë për virtyet e tij të larta. Ata thonë se ka qenë më i dituri në kohën e tij dhe askush nuk i afrohej për dijen, virtytet dhe devotshmërinë. Ai ka qenë tërheqës i tyre. E nderonin dhe i puthnin duart.

Nderimi i imam Zejnul Abedinit (paqja qoftë mbi të!) nuk ka qenë i kufizuar vetëm me ata që e shoqëronin dhe e takonin. Historianët, me gjithë idetë dhe mendimet e tyre të ndryshme, kanë shkruar me habi dhe respekt jetëshkrimin e tij duke i shtuar atij të gjitha epitetet më të përkryera.

Bashkëkohësit e imam Zejnul Abedinit (paqja qoftë mbi të!), dijetarët, teologët dhe historianët kanë folur shumë për personalitetin e tij. Më poshtë po paraqesim thëniet dhe mendimet e tyre:

Xhabir ibn Abdullah Ensari ka thënë: “Nuk është transmetuar për fëmijët e të dërguarve aq sa është transmetuar për Ali ibn Hysejnin.” (Hajatul imam Zejnul Abidin, studim dhe analizë, vëll. 1, f. 127.)

Abdullah ibn Abasi ishte i madh në moshë. Ai e nderonte dhe përulej para imamatit në shenjë nderimi dhe respekti për të. Kur e shihte, aiçojte dhe thoshte me zë të lartë: “Mirëse erdhe, o i dashur, i biri i të dashurit.” (Tarihul Dimashk, vëll. 36, f. 147. Tedhkiretul Khauas, f. 324.)

Abdul Melik ibn Mervan, i cili ka qenë armik ndaj imamid, i ka thënë: “Vërtet, ti je shumë i nderuar tek familja jote dhe te koha që jeton. Ty të është dhënë mirësi, dije dhe maturi që askujt nuk i është dhënë para teje, përveç të shkuarve të tu.” (Biharul Anuar, vëll. 46, f. 75.)

Historiani i njohur, Ja’kubi ka thënë: “Ai ka qenë njeriu më i përkryer dhe më adhuruesi. Ai quhej Zejnul Abedini dhe “hathefenat” për shkak të shenjave që kishte në fytyrë prej suxhudit (vënies së ballit në tokë)...” (Tarihul Ja’kubij, vëll. 3, f. 46.)

Hafidhi, ebul Kasim Ali ibn Hasan esh Shafi’ij, i njohursi ibn Asakir ka thënë: “Ali ibn Hysejni ka qenë besnik i sigurt, fliste shumë, ka qenë i lartë dhe i ngritur.” (Tarihu Dimashk, vëll. 36, f. 142)

Dhehebiju ka thënë: “Ai ka patur një madhështi të habitshme. Beto hem në Allahun, se ai e meritonte atë madhështi. Ai e meritonte imamatin e lartë për shkak të nderit, dijës, adhurimit dhe mendjes së

ndritur.” (Sejr A’lamu Nubela, vëll. 4, f. 240.)

Ibn Tejmija ka thënë: “Përsa i përket Ali ibn Hysejnit, ai ka qenë prej tabinëve dhe udhëheqësve të mëdhenj në dije dhe në fe. Ai i frikësohej shumë Allahut, jepte sadaka fshehurazi. Po ashtu, ka pasur shumë virtyte të larta që janë të njohura.” (Minhaxhu Sunneh, vëll. 2, f. 123.)

Imam Shafi’iju ka thënë: “Vërtet, Ali ibn Hysejni ka qenë më i dituri i banorëve të Medines.” (Resailu Xhahidh, f. 106)

Në një thënie të Zehrit thuhet: “Unë nuk kam njohur e mbërritur asnjë prej Ehli Bejtit (paqja qoftë mbi ta!) më të përsosur se Aliu i biri i Hysejnit.”

Imam Bakiri ka thënë: “Sa herë që ai kujtonte mirësitë e Allahut binte në sexhde; sa herë që lexonte ajetet e Kur’anit binte në sexhde. Kur mbaronte faljen binte në sexhde; kur bënte pajtimin midis dy pasuesve binte në sexhde. Për këtë i thonë imam Sexhad.”

Ibn Is'haku thotë: "Në Medine kishte shtëpi që u shkonin mirësi, por nuk e dinin nga kush. Kur vdiq Ali ibn Hysejn u ndërpre kjo gjë." Umer ibn Thabi ka transmetuar: "Kur vdiq Ali ibn Hysejn (paqja qoftë mbi të!) në kohën që po e lanin, panë shenja të zeza në shpinën e tij." Ata pyetën: "Ç'janë këto?" Thuhej: "Ai mbante trasta me miell natën në shpinën e tij dhe ua ndante të varfërve."

Një ditë imami kaloi pranë disa njerëz të cilët po e përgojnin. Ai qëndroi dhe u tha atyre: "Nëse janë të vërteta ato që thoni, Allahu më faltë mua, nëse jeni gënjeshtarë, Allahu ju faltë juve".

Shoqata

Filadi

MESAZHI I TË DREJTAVE
(Nga imam Ali bin Husejn (paqja qoftë mbi të!))

*Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit,
Mëshirëplotit*

Mëshira e Allahut qoftë mbi ty, vëlla mysliman, por dije se Allahu të ka vënë detyrime, të cilat duhet t'i plotësosh kudo që të jesh: në lëvizje, në pushim, në shtëpi, kur luan një gjymtyrë e madje edhe kur përdor një vegël a një mjet. Disa detyrime janë më të mëdha se të tjerat, por detyrimet më të mëdha janë ato që ti ke ndaj Allahut, i Cili të ka urdhëruar t'i plotësosh për hir të Tij. Nga këto detyrime degëzohen ato që ti ke ndaj vetes, nga maja e kokës deri në fundin e këmbëve, ndaj të gjitha gjymtyrëve e organeve të trupit tënd. Allahu ka bërë që mbi ty të kenë të drejta syri, veshi, gjuha, duart e

këmbët, barku e madje, nderi yt, sepse me to kryhet çdo punë e veprim. I Larti ka bërë që edhe punët e tua të kenë të drejta mbi ty. Ai ka bërë që namazi yt të ketë të drejta mbi ty, ka bërë që agjërimi yt të ketë të drejta mbi ty, ka bërë që sadakaja jote të ketë të drejta mbi ty, ka bërë që kurhani yt të ketë të drejta mbi ty, ka bërë që punët e tua të kenë të drejta mbi ty. Pastaj, duhet t'u japësh të drejtën të tjerëve, të cilët kanë detyrime ndaj teje. Prej detyrimeve më të domosdoshme janë të drejtat që kanë mbi ty drejtuesit (imamët), njerëzit e familjes dhe të afërmit. Nga këto të drejta degëzohen të drejta të tjera: e drejta që kanë mbi ty imamët (drejtuesit) janë tre: - e drejta që ka mbi ty drejtuesi në pushtet, - e drejta që ka mbi ty drejtuesi në dituri dhe - e drejta që ka mbi ty drejtuesi në pasuri. Secili nga këta drejtues është imam.

Për njerëzit që ke në ngarkim, Allahu të ka vënë tri detyra: janë detyra që vijnë nga e drejta për shkak të pushtetit, e drejta për dituri (sepse i padituri është në ngarkim të dijetarit) dhe e drejta për t'ju

përgjigjur atyre me pasuri, siç janë gratë dhe ata që ke në ngarkim. Të drejtat që kanë mbi ty të afërmit janë të shumta dhe sipas shkallës së afërsisë që ti ke me ta.

Në radhë të parë, Allahu ka bërë që mbi ty të ketë të drejtë nëna jote; pastaj, mbi ty ka të drejtë babai yt; ka të drejtë fëmija yt, e drejta që ka mbi ty vëllai dhe pastaj më i afërmi sipas shkallës së afërsisë; e drejta që ka mbi ty miku që të ka bërë mirë, e drejta që ka mbi ty miku që i ke bërë mirë e që mirësia jote ndaj tij është e vazhdueshme, pastaj e drejta që ka mbi ty punëmiri që është pranë teje, e drejta që ka mbi ty muezini që të njofton kohën për faljen e namazit, e drejta që ka mbi ty imami, të cilit ti i ujdishesh (pason) në faljen e namazit; e drejta që ka mbi ty bashkëkuvenduesi, e drejta që ka mbi ty fqinji, shoku e ortaku; e drejta që ka mbi ty pasuria jote, e drejta që ka mbi ty borxhliu, të cilit ti i kërkon borxhin; e drejta që ka mbi ty kredituesi kur të kërkon borxhin, e drejta që ka mbi ty njeriu me të cilin ke përzier pasurinë, e drejta që ka mbi ty kundërshtari që ka

pretendime ndaj teje, e drejta që ka mbi ty kundërshtari ndaj të cilit ke pretendime; e drejta që ka mbi ty njeriu me të cilin këshillohesh, e drejta që ka mbi ty ai që të orienton, e drejta që ka mbi ty ai që kërkon këshillën tënde, e drejta që ka mbi ty ai që të këshillon, e drejta që ka mbi ty ai që është më i madh se ti në moshë, e drejta që ka mbi ty ai që është më i vogël se ti; e drejta që ka mbi ty ai që të lyp, e drejta që ka mbi ty ai të cilit ti i lyp; e drejta që ka mbi ty ai prej të cilit të ka ardhur e keqja, qoftë me fjalë, qoftë me punë, me dashje ose pa dashje, ose ai që me fjalën e me punën e tij të ka sjellë gëzim; pastaj vjen e drejta që ka mbi ty populli yt në përgjithësi; e drejta që kanë mbi ty jomuslimanët që janë në besën e myslimanëve; të drejtat që ka mbi ty gruaja sipas gjendjes dhe zhvillimit të shkaqeve etj. Përgëzim për atë që e ndihmon Allahu të kryejë detyrimet, me të cilat Ai e ka ngarkuar dhe Allahu ia mbarësoftë përmbushjen e tyre!

1 – E drejta e Allahut është detyrimi yt më i madh. Në të vërtetë, ti e adhuron Allahun dhe nuk i bën Atij shok në adhurim askënd e asgjë, kur ti e bën këtë me çiltërsi. Allahu ka premtuar se do të bëjë të mjaftueshme për ty të gjitha punët e kësaj bote e të Botës së Ardhshme dhe do të ruajë për ty ato që ti i dëshiron.

2 – E drejta që ka shpirti yt mbi ty është që ti të përqendrohesh në bindje të vullnetshme ndaj Allahut, t'i japësh të drejtën që u takon gjuhës, veshit, syrit, duarve e këmbëve të tua, t'i japësh të drejtën që i takon barkut e nderit tënd dhe për këtë të kërkosh ndihmën e Allahut të Lartësuar.

3 – E drejta që ka gjuha jote mbi ty është ta respektosh atë duke mos nxjerrë fjalë të këqija, ta stërvitësh gjuhën që të dalin prej saj vetëm fjalë të mira, ta detyrosh gjuhën të jetë e edukuar dhe ta frenosh, që të flasë vetëm atëherë kur është e nevojshme e kur fjala sjell dobi për punët e fesë e për punët e kësaj bote, por edhe ta ndalosh gjuhën nga fjalët e ashpra dhe nga ato me dobi të paktë,

sepse në këto lloje fjalësh nuk ka siguri se ato nuk sjellin dëm edhe kur janë të pakta. Gjuha numërohet dëshmuese dhe treguese e mendjes dhe hijeshia e të mençurit dhe jeta e tij e mirë qëndrojnë në gjuhën e tij. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut, të Lartit, të Madhëruarit.

4 – E drejta që ka veshi yt mbi ty është që ti ta dëlirësh atë nga dëgjimi i gjërave të padenja dhe ta bësh atë rrugë kalimi për të hyrë në zemrën tënde vetëm fjalë të nderuara e që sjellin në zemër mirësinë, nga të cilat ti përfiton moral të lartë, sepse veshi është porta nga hyn fjala për në zemër dhe e çon atë nëpër shtigjet e kuptimeve, në të cilat mund të ketë mirësi ose ligësi. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

5 – E drejta që ka syri yt mbi ty qëndron në detyrën që ke për ta ulur shikimin në gjërat e sendet që nuk i ke hallall t'i shikosh, për të mos e lëshuar shikimin kudo, por vetëm aty ku mund të nxjerrësh mësim, ose aty ku mund të presësh një vështrim të thellë, ose kur me

shikimin tënd përfiton dituri, sepse syri yt është portë e sprovave.

6 - E drejta që kanë këmbët e tua mbi ty është që ti të ecësh me to vetëm aty ku e ke hallall dhe të mos ecësh në rrugën ku u shkel të drejtën të tjerëve, sepse këmbët janë ato që të mbajnë e të çojnë ty në rrugën e fesë dhe bëjnë që ti të jesh përpara. Nuk ka tjetër fuqi përveç Allahut.

7 - E drejta që ka dora jote mbi ty është që të mos e zgjatësh atë në gjërat që nuk i ke hallall; ndryshe, dora jote është zgjatur të marrë prej Allahut dënimin në Botën Tjetër dhe dënimin në këtë botë; mos e mblidh dorën kur është fjala për të përmbushur detyrimin me të cilin të ka urdhëruar Allahu; hape dorën që ajo të marrë nga ato që ajo ka hallall të marrë, madje, të marrë edhe nga ato për të cilat nuk ka ndonjë detyrim; një dorë e tillë është e zgjuar, e nderuar dhe e respektuar në këtë botë, ndërsa në Botën Tjetër ajo do të ketë shpërblimin më të bukur.

8 - E drejta që ka barku yt mbi ty është që të mos e bësh atë kovë ku të

fusësh haramin, as pak e as shumë, madje, edhe hallallin ta fusësh me kursim, pa e nxjerrë nga kufiri që dëmton trupin dhe pa shkuar në kufirin e dobësisë; dispiplinoje barkun me uri e me etje, sepse mbingopja e barkut çon në përtaci, në plogështi e të pengon lëvizjet dhe kryerjen e çdo pune të mirë e të lavdërueshme; mbingopja bëhet si shikimi i të dehurit që nuk u kushton rëndësi punëve dhe përfundimisht, i bie dinjiteti.

9 – E drejta që ka nderi (vetja, organi gjinor) yt mbi ty është që ta ndalosh aty ku nuk e ke hallall dhe ta ndihmosh duke ulur shikimin, pasi ky është ndihmuesi më i mirë dhe ndihmën për këtë kërkoje duke e përmendur sa më shpesh Allahun e duke e kërcënuar veten me Allahun dhe mbështetu vetëm në Allahun për të mos rënë në gjynah. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahu.

Fladi

TË DREJTAT E PUNËVE

10 – Për të drejtën që ka mbi ty namazi yt, duhet të dish se namazi është ai që të çon te Allahu dhe bën që të qëndrosh para Tij i përulur me dëshirë, i frikësuar e me shpresë, siç shpreson i mjeruari i nënshtuar kur qëndron para të Madhit në qetësi, i hapur, me gjymtyrë të lëshurara, pa u zemëruar, duke menduar në shpirtin e vet të mirën për Atë dhe duke i kërkuar Atij të të heqë gjynahet që

ke bërë dhe që të kanë rrethuar e të rëndojnë mbi shpinë. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

11 – Për të drejtën që ka mbi ty agjërimi yt, duhet të dish se agjërimi është mbulesa që e ka vënë Allahu mbi gjuhën tënde, mbi veshët e tu, mbi sytë e tu, mbi nderin tënd dhe mbi barkun tënd, që të të ruajë ty prej zjarrit, ashtu siç thuhet në hadithin e Profetit (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!): «Agjërimi është mbrojtës nga zjarri»; nëse ti i mban anësitë e tua pa lëvizur, shpreson të jesh i mbuluar (mbrojtur); nëse ti i lë ato të trazohen brenda mbulesës së vet, duke ngritur një rën anë të mbulesës që të shikosh në ato sende e gjëra që ndjellin shtysa që të nxjerrin jashtë frikës së Allahut, nuk ke më siguri se nuk do ta grisësh atë perde e të dalësh fare prej saj. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

12 – Për të drejtën që ka sadakaja jote mbi ty, duhet të dish se ajo është fitim (zahire) për ty te Zoti yt, është ajo që ti ke vënë mënjanë dhe që nuk ka nevojë për dëshmitarë; ti je më i sigurt kur e ke vënë

mënjë diçka në fshehtësi se sa sheshit dhe atëherë e ke merituar që tek Ai të jesh i gëzuar për çfarë ke dhënë hapur, pasi punën në mes teje dhe Atij e di vetëm Ai. Ti nuk ke kërkuar që të dalë sheshit ajo që ti e depozitove, nuk ke dashur që atë ta dëgjojnë veshët e ta shikojnë sytë, sepse ajo ishte më e besueshme në shpirtin tënd; me këtë sadaka, ti nuk i bën mirë askujt, sepse tani ajo është për ty; nëse ti do t'i bëje mirësi me atë, nuk do të kishe siguri se ajo nuk i përngjan sendit të keq e të përbuzur, sepse duke dhënë këtë sadaka, në fakt i ke bërë dëm personit që ia ke dhënë; ky është argumenti se ti sadakanë nuk e ke dashur për veten tënde, por nëse ti me sadakanë ke qëllim veten, atëherë kurrë nuk do t'i bësh mirë ndonjë njeriu me të. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

13 – Përsa i përket të drejtës që ka mbi ty kurbanit yt, me kurbanin tënd ti paston ndërgjegjen për t'u afruar te Zoti yt, për t'u paraqitur para mëshirës së Tij e që Ai ta pranojë atë. Dhe, kurrë nuk dëshiron që të të shikojë dikush tjetër

përveç Tij; kur ti je i tillë dhe nuk je as i detyruar e as i ke mundësitë, por ke qëllim afrimin tek Allahu, atëherë mësoje se Allahu ka qëllim vetëm lehtësimin dhe kurrë nuk ka qëllim vështirësinë, ashtu siç ka qëllim lehtësimin për të gjitha krijesat, sepse Ai kurrë nuk ka qëllim që ata të vihen në vështirësi; dije se përulja është më e mirë se të qënit i parë, sepse mbi të parët rëndojnë detyrat dhe përgjegjësia, kurse të qënit i përulur dhe i varfër nuk sjell detyrime, madje, atyre nuk i kërkohet as ndihmë, sepse përulja e varfëria ekzistojnë në natyrë. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

Shoqata

Flladi

TË DREJTAT E DREJTUESVE

14 – Për të drejtën që ka mbi ty ai që të çon te pushtetari, ti për të je provë. Për shkakun tënd ai vihet në provë me pushtetin që Allahu i ka dhënë mbi ty; prandaj të jesh i çiltër e i drejtë në këshillën që i jep pushtetarit dhe të mos armiqësohesh me të; dora e tij është e ngritur mbi ty dhe ti mund të jesh shkak për shkatërrimin e vetes; prandaj, përulu dhe trego dashamirësi duke i dhënë pushtetarit aq kënaqësi sa ai të hiqet prej teje dhe të mos të dëmtojë në fenë tënde, por kundër tij kërko ndihmën e Allahut; mos e kundërshto pushtetarin në fuqinë që ka; mos u sill ndaj pushtetarit me kryeneçësi e të thyesh urdhrin e tij; nëse ti do të sillesh kështu, ke lënë mirësjelljen ndaj tij e ndaj vetes dhe je ekspozuar para mërisë e shkatërrimit që të vjen për shkak të kundërshtimit; nëse je ndihmës për pushtetarin, je ndihmës edhe i vetes, por

je edhe ortak me pushtetarin në ato që vijnë te ti. Nuk ka fuqi tjetër, përveç Allahut.

15 – E drejta që ka mbi ty ai që të çon tek dituria është nderi e respekti ndaj tij e ndaj fjalës së tij, dëgjimi i tij me vëmendje, qëndrimi para tij, ndihma për të, për veten tënde me ato gjëra për të cilat ti ke nevojë prej tij dhe ti ke nevojë të fitosh dituri; prandaj vendose mendjen në shërbim të tij, përqendrohu tërësisht që të kuptosh fjalën e tij, pastroje zemrën tënde dhe zbukuroje shikimin tënd duke lënë shijimet e duke ulur epshtet; duhet të dish se me ato që ai sjell tek ti, ngjason me të Dërguarin kur takohej me të paditurit dhe sillej me ta me edukatën më të lartë; prandaj edhe ti mos e tradhto mësuesin në misionin e tij kur ta imitosh atë. Nuk ka fuqi tjetër, përveç Allahut.

16 – E drejta që ka mbi ty ai që të çon te pasuria, duhet të dish se ngjason me atë që të çon te pushteti, me ndryshimin se ky (pushtetari) zotëron atë që nuk e kishte tjetri; prandaj ti ke detyrë të jesh i bindur ndaj tij në ato çka të

rëndojnë e të lartësojnë, përveç asaj që të nxjerr nga rruga e kryerjes së të drejtës së Allahut dhe të asaj që hyn në mes teje e në mes së drejtës së Allahut e të drejtave të njerëzve; kur ti i zbaton këto të drejta, je kthyer në të drejtën e Sunduesit tënd. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

TË DREJTAT E NJERËZVE QË KE NË NGARKIM

17 – Për të drejtat që kanë mbi ty njerëzit që ke në ngarkim për shkak të pushtetit duhet të dish se ti i ke ata nën ruajtje në saje të fuqisë që ke mbi ta dhe Allahu t'i ka dhënë në ngarkim të nënshtruar, të përlur dhe sundimin tënd mbi ta Ai e ka bërë të zbatueshëm. Në rrugën e pushtetit e të fuqisë, ti as nuk pengohesh e as nuk ndihmohesh, që të

madhohesh nga vetvetja e as nga fëmijët tuaj, sepse të gjitha këto i ke vetëm prej Allahut, i ke falë mëshirës, ruajtjes, e përkujdesjes së Allahut; dhe, kur të njohësh se ç'mirësi të shumta e ç'forcë mposhtëse të ka dhënë Allahu, falënderoje Atë se kur e falënderon për ato që Ai të ka dhënë, Allahu përsëri të jep të mira. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

18 – E drejta që kanë mbi ty njerëzit që ke në ngarkim për shkak të diturisë. Dije se me pushtetin e sundimin që të ka dhënë Allahu, të ka bërë për ata magazinë në dituri. Nëse ti vepron mirë me pushtetin që të ka dhënë Allahu dhe i këshillon ata siç këshillon pronari robtë e vet, je i durueshëm dhe interesohesh kur shikon se dikush ka nevojë që t'i japësh nga pasuria që ke në dorë, atëherë je drejtues i udhëzuar në të drejtën, je për ata shpresë dhe në shërbim të tyre, ndryshe, do të jesh për krijesat e Allahut tradhtar, mizor, rrëmbyes, poshtërues dhe grabitës i dinjitetit të tyre.

19 – E drejta që kanë mbi ty njerëzit që ke në ngarkim në lidhje me pagesën

për martesë, duhet të dish se Allahu e ka bërë martesën qetësim, dashuri zemre dhe ruajtëse nga mëkatet e të ligat; prandaj, si mashkulli dhe femra e kanë detyrë ta falënderojë Allahun për shokun e jetës dhe të dijnë se martesë është nga mirësitë që e ka prej Allahut. Është detyrë, që mirësinë e madhe që i ka dhënë Allahu burrit për shoqen e jetës, ai duhet ta trajtojë mirë, ta respektojë, të ketë shoqëri me të. Edhe pse të drejtat mbi gruan janë të mëdha, bindja në rrugën e Allahut bën që ta duash atë edhe kur ndien neveri prej saj, përderisa ky veprim nuk është gjynah, sepse gruaja ka të drejtë të gëzojë mëshirë e dashuri, ajo është vendi i pushimit, i qetësisë dhe i kënaqësisë. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

20 – E drejta që kanë mbi ty njerëzitt që ke në ngarkim për shkak se ata janë nën përgjrgjësinë tënde. Duhet të dish se ata janë krijesa të Zotit tënd, janë mishi e gjaku yt. Vërtet, ata janë në pronësinë tënde, por ti nuk i ke krijuar ata, është Allahu Ai që i ka krijuar ata; ti nuk u ke krijuar atyre as veshë e as sy, as nuk ua

siguron riskun, por Allahu të ka dhënë ty aq sa mjafton edhe për ata; pastaj, Allahu i ka vënë ata në dispozicionin tënd dhe i ka lënë në sigurinë tënde; Allahu i ka lënë ata tek ti që t'i ruash dhe të ecësh me ta në rrugën që ka caktuar Allahu, t'u japësh atyre për të ngrënë nga ajo që ha për veten tënde, t'i veshësh me rrobat që vesh vetë dhe të mos i ngarkosh me punë më shumë se ç'munden. Nëse ndien neveri prej tij ose prej saj, ose shikon se ke dalë jashtë rrugës së Allahut, ti edhe e ndërron, por kurrë nuk e fyen e nuk e ndëshkon krijesën e Allahut. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

Shoqata

Flladi

TË DREJTAT E TË AFËRMVE

21 – Mbi ty ka të drejtë nëna jote dhe dije mirë se ajo të ka mbajtur aty ku nuk të mban askush, ajo të ka ushqyer me frytin e zemrës së saj, të ka ushqyer me atë me të cilin asnjë nuk mund ta ushqejë një tjetër; ajo të ka mbrojtur me veshin e me syrin e saj, me dorën e me këmbën e saj, me flokët, me lëkurën e me të gjitha gjymtyrët e saj dhe për këtë ajo është ndier e gëzuar, e qeshur; ajo ka vazhduar të të shërbejë, duke përballuar shumë vështirësi, dhimbje, rëndesa e shqetësime, derisa erdhi caktimi dhe ajo të nxori në tokë. Ajo kishte kënaqësinë të të ngopte ty kur kishe uri; ajo të vishte, të zhvishte e të njomte gojën kur kishe etje; ajo të bënte hije, ajo sakrifikohej për ty, ajo të bënte mirë ty me vuajtjen e saj; ajo të kënaqte me gjumë, me butësinë e saj; barku i saj qe për ty vendi ku ndenje dhe prehri i saj

të mbështillte ty nga të gjitha anët, gjiri i saj të dha të pish, shpirti i saj ishte për ty mbrojtje; ajo duronte vapën e të ftohtët për të të ruajtur ty; për të gjitha këto falënderoje atë, por nuk do të kesh fuqi ta falënderosh pa ndihmën e Allahut dhe pa mbarësinë e Tij.

22 – Mbi ty ka të drejtë babai yt. Ai është rrënja jote e ti je degë e tij. Nëse nuk do të ishte babai, as ti nuk do të ishe. Çfarëdo që të të pëlqejë në veten tënde, mëso se babai yt është baza e mirësisë që ti ke; prandaj falëndero e lavdëro Allahun për këtë mirësi që të ka dhënë. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

23 – Për të drejtën që ka mbi ty fëmija yt, duhet të dish se ai është prej teje dhe të është bashkëngjitur ty në këtë botë me të mirat e me të këqiat e tij dhe ti mban përgjegjësi për detyrimin që ke për t'i dhënë atij edukatë të mirë, për ta udhëzuar atë për te Zoti i tij, për ta ndihmuar që ai t'i bindet Allahut brenda teje dhe brenda vetvetes dhe për këtë ose shpërblehesh ose dënohesh. Për fëmijën tënd bëj atë punë që lë gjurmë të hijshme

mbi të; kërkoji ndjesë Allahut për sjelljen ndërmjet teje e fëmijës. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

24 – Për të drejtën që ka mbi ty vëllai yt, mëso se ai është dora jote që ta shtrin ty, është shpina jote ku ti mbështetesh, është mburrja jote me të cilën ti forcohesh, por mos e bëj atë armë për të ngritur krye ndaj urdhrave të Allahut, mos e bëj atë mjet për padrejtësi në të drejtën e Allahut, mos e lër ndihmën për atë, ndihmoje atë kundër armikut të tij, bëhu mur ndërmjet tij e shejtanit, kryeje detyrën që ke për ta këshilluar atë dhe për hir të Allahut, dili para dhe prite nëse ai është drejtuar për tek Zoti i tij. Nëse ai u përgjigjet detyrimeve, duhet t'i kryejë ato në mënyrën më të mirë. Për të gjitha këto Allahu do të të lartësojë dhe do të të nderojë.

25 – Për të drejtën që ka mbi ty miku që të do, që të bën mirë, që të jep pasuri dhe që të qëndron pranë, dije se ai për ty ka shpenzuar nga pasuria e vet, të ka nxjerrë nga poshtërsia e robërisë për në madhësinë e në humanizmin e lirisë,

të ka hequr nga robëria ndaj pasurisë dhe të ka zgjidhur një hallkë të kësaj robërie dhe ka bërë që të jetosh në qetësi e në krenari. Ai të ka nxjerrë nga burgu i arrogancës, të ka larguar vështirësitë. Ndaj teje ai ka thënë fjalën e matur, të ka lejuar të gjithë botën, të ka vënë nën pronësi shpirtin tënd, të ka destinuar për adhurim ndaj Zotit tënd dhe me këtë ai ka mbajtur edhe mangësitë në pasurinë e tij. Mëso se pas prindërve, ai është njeriu më i afërm për ty në jetën e në vdekjen tënde, ai është njeriu që ka më shumë të drejtë të ketë ndihmën, përkrahjen e bashkëpunimin tënd për hir të Allahut; prandaj, mos u jep përparësi nevojave të tua para nevojave të tij.

26 – E drejta që ka mbi ty miku që e ke fqinj që ai të gëzojë të mirën prej teje, duhet të dish se Allahu të ka bërë mbrojtës, ruajtës, përkrahës dhe vend ku ai gjen mbështetje. Për atë e për ty Allahu ka bërë një shkak që ta meritoni njëritjetrin dhe që ai të jetë perde për të të ruajtur prej Zjarrit, ka bërë që prej tij të kesh shpërblim në Botën e Ardhshme; ka

bërë që nga trashëgimia e tij të përfitosh në këtë botë, nëse nuk lë trashëgimtarë më të afërt dhe ky është shpërblimi për atë pasuri që ti ke shpenzuar për të. Ti, për t'i plotësuar atij të drejtën që i takonte, nuk ngurrove të shpenzonje nga pasuria jote. Nëse ti nuk i jep atij të drejtën që i takon, mbi ty është rrokullisur ajo që të mos kesh të mirë nga trashëgimia e tij. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

27 – Për të drejtën që ka mbi ty ai që të ka urdhëruar të mirën, ti ke detyrë ta falënderosh e ta përmendësh atë për të mirën, të cilën ai ta ka urdhëruar, të thuash për të fjalën e mirë dhe të lutesh për të me sinqeritet. Po të veprosh kështu, vërtet, e ke falënderuar atë në fshehtësi dhe hapur. Nëse ke mundësi t'ia kthesh të mirën me punë, bëje, sepse kështu, je bërë për të vëzhgues dhe veten e ke vënë në dispozicion të tij.

28 – Për të drejtën që ka mbi ty muezini, duhet të dish se ai të shtie në mendje Zotin tënd, të fton të arrish gjënë më të mirë, ai është ndihmuesi yt më i madh që ti të kryesh detyrimin për të cilin

Allahu të ka urdhëruar, prandaj për të gjitha këto falenderoje atë, ashtu siç falënderon dikë që të bën mire. Nëse je në shtëpinë tënde i interesuar për kryerjen e detyrimit, në punën e tij nuk do të jesh akuzues tek Allahu, sepse ti e di se kjo është mirësi e Allahut dhe falënderimi e lavdërimi i takojnë vetëm Allahut në të gjitha gjendjet. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

29 – E drejta që ka mbi ty imami në namazin që ti fal. Duhet të dish se ai mban mbi qafë lidhësen në mes teje e Allahut, që të çon ty te Zoti yt. Ai flet për ty dhe ti nuk flet për të, ai lutet për ty dhe ti nuk lutesh për të, ai kërkon për ty dhe ti nuk kërkon për të, ai ka dalë para Allahut të lypë për ty dhe ti nuk e ke bërë këtë. Nëse në këto gjëra ka ndonjë mangësi, është mbi të e nuk është mbi ty; nëse kjo mangësi është gjynah, ti nuk je ortak me të. Ai nuk ka përparësi ndaj teje, megjithatë ai të ruan ty me veten e vet, ruan namazin tënd me namazin e vet; prandaj, falënderoje atë për të gjitha këto. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

30 – E drejta që ka mbi ty ai që rri me ty është që ti të jesh i butë ndaj tij, ta ulësh zemërimin ndaj tij, të jesh i duruar në fjalët që ai thotë pa vend, të mos e teprosh duke shkelur syrin, që fjalët t'i thuash me kursim që t'i japësh të kuptojë. Nëse ti ke shkuar të rrish tek ai, e ke bërë sepse ke dashur; nëse ai ka ardhur të rrijë me ty, gjithashtu, e ka bërë se ka dashur, por ti kurrë mos u ul pa lejen e tij. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

31 – E drejta që ka mbi ty fqinji është në atë që ti ta ruash atë kur ai nuk është i pranishëm, ta respektosh kur është me ty, ta ndihmosh e ta përkrahësh, të mos i shikosh fqinjët prapa kur mund t'i shihen vendet e turpit e të mos mundohesh të marrësh vesh për vendet e tij të turpit. Nëse ti mëson prej tij për ato pa qëllim e pa iu vënë kësaj pune, për atë që more vesh, të jesh mburojë e fortë; nëse në ndërgjegjen e tij vëren ndonjë ndryshim që nuk ka lidhje me drejtimin që ai ndjek, mos e dëgjo për atë që nuk e di nga ai, mos e dorëzo atë kur ai është në gjende të shtrënguar dhe mos e ki smirë

kur ai ka të mira; merri për gjëra të pakta shkarjet e tij dhe falja gabimet e vogla. Butësinë tënde ndaj tij mos e mbyll kur ai të shpërfill, por as mos u bëj urë për të; sprapse prej tij gjuhën që shan e që e zhvlerëson fjalën e këshilluesit dhe trajtoje atë me respekt. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

32 – E drejta që ka mbi ty shoku, është që ti ta shoqërosh atë me nderim kurdo që të gjesh rastin, qoftë edhe me pak drejtësi; ta nderosh shokun siç të nderon ai ty; ta ruash atë ashtu siç të ruan ai ty; të mos ia kalosh në bujari në gjërat që keni ndërmjet njëri-tjetrit; nëse ai ta kalon ty, atëherë edhe ti shpërbleje me të njëjtën masë; mos trego ndaj tij dashuri më pak se sa meriton; angazhohu ta këshillosh atë, t'i rrish pranë e ta kundërshtosh kur është fjala për mosbindje ndaj Allahut, ta ndihmosh atë që të mos bëjë atë që i thotë mendja dhe të kundërshtojë urdhrat e Zotit të tij. Për shokun të kesh mëshirë dhe jo dënim. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

33 – E drejta që ka mbi ty ortaku është që kur ai mungon, ta zëvendësosh; kur është i pranishëm të jesh i barabartë me të. Mos vendos sipas gjykimit tënd pa marrë në konsideratë edhe gjykimin e tij; mos vepro me mendimin tënd pa marrë parasysh edhe vërejtjet e tij. Ruaje pasurinë e tij dhe mohojë që ai të tradhton në gjithçka që lartëson e poshtëron, sepse neve na është kumtuar se: «Dora e Allahut është mbi dy ortakët, derisa ata nuk e tradhtojnë njëri-tjetrin». Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

34 – E drejta që ka mbi ty pasuria, është që të marrësh vetëm atë që është hallall dhe ta shpenzosh atë vetëm në hallall; të mos e shmangësh pasurinë nga vendi që ka ajo dhe të mos e shpenzosh atë jashtë të drejtave ku ajo duhet shpenzuar. Atë pasuri që ke prej Allahut, bëje shkak për t'u afruar tek Allahu. Me pasurinë tënde, mos e vër mbi veten atë që nuk të falënderon dhe që ta pakëson atë e nuk është bamirës ndaj trashëgimtarëve të tu, apo akoma më shumë, që nuk punon në bindje ndaj Zotit

tënd. Në këtë rast ti je ndihmës për të në këtë rrugë. Mund të ndodhë që ai me pasurinë tënde të shohë mirësi për vete dhe të punojë në bindje të Zotit të tij; gjithashtu, këtë pasuri ai mundet ta shpërdorjë në gjynahe, në humbje, në pendim dhe vazhdon në rrugën që ka nisur. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

35 – E drejta që ka mbi ty ai që vjen të të kërkojë borxh. Kur ti je në gjendje të mirë, i jep aq sa i mjafton dhe i mbaron punë dhe nuk i thua "s'kam mundësi të të jap" ose "të jap më vonë", sepse i Dërguari i Allahut (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) ka thënë: «Neglizhenca e pasanikut është padrejtësi». Nëse je ngushtë nga gjendja, përcille të kënaqur, me fjalë të mira, me ëmbëlsi e me butësi, por mos bëj që atij t'i humbë pasuria dhe ta keqtrajtohet, sepse kjo është një njollë e zezë. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

36 – E drejta që ka mbi ty ai që është bashkuar me ty në kuvend, në punë, a në diçka tjetër, është që ti kurrë nuk duhet ta shpërfillësh punën e tij, nuk bën poshtërsi ndaj tij, nuk e gënjen, nuk e lë

pas dore, nuk e mashtron. Nëse ai është i siguruar te ti, ke bërë më të mirën për të, sepse ti e di se pakësimi i vijueshëm është kamatë. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

37 – E drejta që ka mbi ty armiku, i cili ka pretendime ndaj teje. Kur pretendimi që ai ka ndaj teje është i drejtë, ti nuk duhet të synosh të mohosh argumentin e tij dhe nuk duhet të punosh që të zhvlerësosh thirrjen që ai bën, por të jesh kundër vetes, të jesh gjykatës i vetes dhe dëshmitar për armikun në të drejtën që ai ka, pa qenë nevoja për dëshmitarë të tjerë, sepse kjo është nga të drejtat që i takojnë Allahut dhe ti je i detyruar ta zbatosh. Në qoftë se ajo që pretendon armiku yt është e gabuar, atëherë ti tregohu dashamirës ndaj tij dhe kujtoji atij frikën ndaj Allahut, madje kërkoji edhe betim. Me përmendjen e Allahut, ti e ke thyer ashpërsinë e tij, i ke lënë fjalën e ashpër e të gabuar, e cila nuk e spraps prej teje polemikën e armikut tënd; në të kundërt, fjala e ashpër do ta shtyjë atë më shumë në gjynah dhe do ta shtojë armiqësinë e tij ndaj teje, sepse fjala e

keqe ngjall vetëm sherr, kurse fjala e mirë e shuan sherrin. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

38 – E drejta që ka mbi ty armiku, ndaj të cilit ti ke pretendime. Edhe pse ti ke të drejtë, ti sërish bisedon me të me fjalë të mira, në atë mënyrë që të dalë në shesh e drejta e pretendimit, pasi pretendimi është i rëndë në veshin e të paditurit. Por, bëj kujdes që edhe argumnetin tënd ta parashtrosh me butësi dhe jepi kohë të mjaftueshme, sepse argumenti yt largohet prej teje dhe pastaj nuk do të kesh më mundësi ta argumentosh herë tjetër. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

39 – E drejta që ka mbi ty ai që vjen të kërkojë këshillë prej teje. Kur dikush vjen tek ti me mendim të caktuar, ti mundohu ta këshillosh atë dhe orientoje në ato gjëra që di, sepse edhe ti po të ishe në vend të tij, do të mësoje prej tij ato që ai di. Ajo që i thua, për të është mëshirë e butësi dhe butësia e zbut egërsimin, kurse fjala e ashpër egëron. Nëse ai nuk të vjen ty me një mendim të caktuar, por ti e di

dhe i beson mendimit të tij dhe në vetvete je i kënaqur prej tij, ke detyrë ta orientosh në atë që ai dëshiron, pasi kështu ti nuk i ke lënë atij mangët as ndonjë të mirë e as ndonjë këshillë. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

40 – E drejta që ka mbi ty ai që të këshillon, është që të mos e shqetësosh atë për probleme, për të cilat nuk keni të njëjtin mendim. Nëse këshilla e tij është kundër teje, duhet konsideruar vetëm si mendim e veprim i ndryshëm nga i yti, prandaj, nëse nuk të pëlqen mendimi që ai të jep, vepro sipas asaj që të duket më e drejtë, por nuk të lejohet që ta akuzosh atë nëse është person që meriton të konsultohesh me të dhe mos rri pa e falënderuar për atë që bën për ty. Ai vihet në dispozicionin tënd, shfaq mendimin e tij dhe të flet me dashamirësi e me fytyrë të qeshur. Nëse fjala e tij të përshtatet, atëherë falënderoje Allahun e pranoje këshillën e vëllait tënd me falënderim dhe prit që t'ia shpërblesh me të njëjtën mënyrë kur ai të vijë e të kërkojë këshillë

prej teje. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

41 – E drejta që ka mbi ty ai që vjen të të hapë zemrën, është që ti ta këshillosh në atë që e shikon më të drejtë për të mirën e tij dhe mendon se ai e pranon atë që do t'i thuash, ngaqë do të jetë një rrugëdalje që do të bjerë butësisht në veshët e tij. Prandaj, foli atij me ato fjalë që atij ia pret mendja, sepse çdo mendje ka një shtresë fjalësh që i njeh e që i parapëlqen dhe le të jetë mëshirë mënyra jote e komunikimit me të. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

42 – E drejta që ka mbi ty ai të cilit ti i hap zemrën është që të jesh ndaj tij sa më i butë, të afrohesh pranë tij aq sa zemra jote ta shuajë etjen nga këshilla e tij dhe hapi mirë veshët që ta kuptosh këshillën që ai të jep. Nëse me atë këshillë ai të drejton aty ku duhet dhe në më të mirën, falëndero Allahun për këtë, pranoje prej tij këshillën dhe pohoje se ajo ishte këshilla e tij. Nëse këshilla e tij nuk përputhet me atë që ti synon, mëshiroje atë dhe kurrë mos e akuzo, sepse në këtë

rast ai vetëm ka gabuar. Por, edhe nëse ai me të vërtetë meriton të akuzohet, sidoqoftë, mos e rëndo në punën e tij. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

43 – E drejta që ka mbi ty më i madhi në moshë qëndron në respektin për moshën e tij, të njohësh meritën e tij si mysliman kur është njeri me virtyte, si dhe faktin se është më i parë se ti në Islam, të mos takohesh me të në raste grindjesh, të mos garosh me të në rrugë, të mos e parakalosh në ecje, të mos e injorosh. Nëse ai të injoron, ti mos e vër re por respektoje atë, meqë është mysliman dhe i moshuar, sepse edhe vlerësimi për moshën është i kushtëzuar me të qënit mysliman. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

44 – E drejta që ka mbi ty i vogli është që ta mëshirosh atë, ta edukosh e ta mësosh, ta falësh, t'i mbulosh të metat, ta trajtosh me dashamirësi, ta ndihmosh dhe t'ia mbulosh lajthitjet e rinisë, sepse ai është shkak për pendim dhe për t'u prirur kah pendimi dhe të heqësh dorë nga

fërkimet me të, sepse kështu je më afër për orientimin e tij në rrugën e drejtë.

45 – E drejta që ka mbi ty lypësi është që t'i japësh atij kur je i ndërgjegjshëm për sinqeritetin e tij dhe kur ti i ke mundësitë t'ia plotësosh nevojën që ai ka; të lutesh për çka i ka rënë dhe ta ndihmosh në kërkesën e tij. Nëse ti dyshon në sinqeritetin e tij, pasi edhe më parë ai është akuzuar, ti e lë atë në turpin që e ka zënë dhe e përcjell me fjalë të bukura; por, nëse shpirti të dhemb për të dhe ti i jep atij, edhe pse në shpirtin tënd ka dyshime, dije se kjo është nga punët më të lavdërueshme.

46 – E drejta që ka mbi ty përgjegjësi është që kur ai jep, dhënia e tij pranohet, falënderohet për atë që dha. Kërko ndjesë kur ai nuk jep e gjithnjë mendo mirë për të. Mësoje se edhe kur ai nuk jep, për të nuk ka qortim në pasurinë e tij. Në qoftë se ai është mizor dhe i padrejtë, në të vërtetë, njeriu është i padrejtë e mosmirënjohës.

47 – E drejta që ka mbi ty ai me të cilin Allahu të ka gëzuar që e ke përpara syve. Nëse e ke pasur qëllim, së pari, falëndero Allahun për këtë mirësi, pastaj në vend të shpërblimit falëndero edhe atë për mirësinë që ai pati të ishte i pari njeri, për të cilin ti kishe përgatitur shpërblimin. Nëse ti nuk e kishe qëllim, përsëri falëndero Allahun sepse ti e di se ai është vetëm prej Allahut, i Cili të lidhi ty me atë person që ti e deshe dhe se ai është një nga shkaqet e mirësive të Allahut për ty. Pas tij, ti shpreson vetëm të mirën. Shkaqet e mirësisë janë begati kudo që ajo të jetë, edhe kur ti vetë nuk e ke pasur qëllim që të kesh mirësi. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

48 – E drejta që ka mbi ty ai që të ka bërë keq me duart e veta, me fjalë ose me punë. Nëse ai ka pasur qëllim të keqen, në vend që ta shtypësh, falja jote për atë që të bëri është veprimi më i mirë; prandaj, sillu me edukatë edhe me të ngjashmit me të, sepse Allahu thotë: “Dhe kush hakmerret për padrejtësitë që i janë bërë, ndaj të tillëve nuk ka ndonjë

përgjegjësi... dhe kush bën durim dhe fal, pa dyshim, që kjo është nga punët më të lavdërueshme". (Sure "Esh'Shūrā", ajetet 41-43)

Dhe: "Në qoftë se doni të merrni hak, atëherë dënoni në të njëjtën masë që jeni ndëshkuar; por, nëse duroni, pa dyshim, që është më mirë për durimtarët". (Sure "En'ahl", ajeti 126) Nëse nuk ka pasur qëllim, as ti kurrë mos i bëj atij padrejtësi me qëllim që të marrësh hak prej tij, sepse kështu je barazuar me atë në gabimin e bërë me qëllim; pra, ti trajtoje atë me dashamirësi dhe me aq sa të mundesh përcille me të butë. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

49 - E drejta që kanë mbi ty njerëzit e popullit tënd në përgjithësi, është që ti të synosh për ata paqen, t'i shikosh ata me mëshirë e me dashamirësi, t'i pajtosh, të përmirësosh gjendjen e tyre, të falënderosh bamirësin për atë që bën për veten e vet dhe për ty, sepse bamirësia e tij për vetveten është bamirësi edhe për ty. Kur ai ta largon ty mundimin, të ndihmon dhe nuk të bën keq, atëherë ti lutu për të gjithë, ndihmoji të gjithë dhe të gjithë vëri

në pozitën që u takon ndaj teje. Të moshuarin vëre në pozitën e babait, të voglin vëre në pozitën e fëmijës dhe të rriturin vëre në pozitën e vëllait. Kush vjen tek ti, jepi besën me dashamirësi e me mëshirë. Mbaje lidhjen me vëllanë tënd, ashtu siç e ka detyrë vëllai për vëllanë e vet!

50 – E drejta që kanë mbi ty jomuslimanët është që ti të gjykosh çështjet e tyre dhe të pranosh prej tyre atë që pranon Allahu; të mbash besën në ato që ka bërë Allahu që ata të jenë në besën e tij; t'i dorëzosh ata tek Allahu për atë që kërkojnë prej vetes dhe t'i detyrosh ata në punët e Allahut, por gjyko ndër ta me atë që edhe ty të gjykon Allahu për lidhjet që ke ti me ta. Në mes teje e në mes padrejtësisë ndaj tyre të jetë kujdesi se ata janë në besën e Allahut e në besën e në mbrojtjen e të Dërguarit të Allahut (Paqja e shpëtimiti i Allahut qoftë mbi të e mbi familjen e tij!) sepse ne na është kumtuar se Profeti ka thënë: «Unë jam armik i atij që i bën padrejtësi një jomuslimani, të cilit i është dhënë besa»; prandaj, kije frikë

Allahun. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut.

Këto ishin pesëdhjetë të drejtat që të qarkojnë ty dhe ti në asnjë gjendje nuk mund të largohesh prej tyre. Prandaj, është detyrë për ty të kujdesesh për këto të drejta, të punosh që t'i zbatosh e të kërkosh ndihmën e Allahut të Lartësuar. Nuk ka tjetër fuqi, përveç Allahut dhe falënderimi e lavdërimi janë vetëm për Allahun, Zotin e të gjitha botëve.

Shoqata

**MEDITIMI I ATYRE QË PUNOJNË
PËR T'U AFRUAR TEK ALLAHU**
Nga imam Zejnel Abidijn (Paqja qoftë mbi të!)

Zoti im, nuk kam asnjë mjet për t'u afruar tek Ti, përveç mëshirës Tënde; nuk kam ndonjë kapëse për tek Ti përveç mëshirës Tënde të gjerë dhe ndërmjetësimit të Profetit Tënd, Profetit të mëshirës, shpëtuesit të ymetit prej qorrsokakut. Bëji këto të dyja për mua shkak që të arrij faljen e gjynaheve prej Teje; bëji këto të dyja për mua mjet që të më çojë në shpëtim me kënaqësinë Tënde. Shpresa ime është e varur në bujarinë Tënde, dëshira ime e madhe është vënë në bujarinë Tënde të pambarueshme.

Bëje të vërtetë për mua shpresën time; mbylle punën time me të mirë; më bëj mua nga të zgjedhurit e Tu, prej atyre që e kanë merituar mirësinë e madhe të Xhenetit Tënd, me të cilin Ti i ke përgëzuar ata. Ai është shtëpia e bujarisë Tënde. Ti i kënaq sytë e tyre duke të shikuar në Ty në ditën e takimit së bashku. Ti i bëre ata trashëgimtarë të shtëpive të vërteta në fqinjësinë Tënde. Kushdo që kërkon, nuk gjen më bujar se Ti; as ata që kanë si qëllim nuk gjejnë më të mëshirshëm se Ti; më i Miri, i Vetmi,

*më i Mëshirshmi për të larguarit që
kërkojnë strehim tek Ti. Drejt faljes Tënde
të madhe i kam shtrirë duart; pas fundit të
bujarisë Tënde jam kapur me të dyja
duart; mos më privo dhe mos më sprovo
me humbje shprese, o Gjithëdëgjues i
lutjes, o më i Mëshirshmi i mëshiruesve.*

KËSHILLA

Imam Zejnel Abidini (paqja qoftë mbi të!) çdo të premte i këshillonte shokët dhe ithtarët e tij duke u thënë: “O njerëz! Kijeni frikë Allahun dhe dijeni se tek Ai do të ktheheni. Atë ditë, çdo njeri do t’i gjejë para vetes së tij të gjitha veprat e mira dhe të këqija. Atë ditë do të kërkojë që ndërmjet tij dhe veprave të këqija të ekzistojë një distancë e madhe. Allahu ju urdhëron që të ruheni prej Tij.” (Ali Imran, 28)

Mjerë ti, o bir i pavëmendshëm i Ademit! Vërtet, vdekja është gjëja më e shpejtë për tek ti; ty të kërkon dhe vetëm pak ka mbetur për të të zënë. Koha jote është kah fundi; meleku i vdekjes të ka marrë shpirtin; je lëshuar në varr i vetmuar dhe shpirti të është kthyer rishtas.

Munkerit dhe Nekirit (dy melekë) vijnë befasisht për të të parashtruar pyetjet. Dije që pyetja e parë që do të të

parashtrajnë do të jetë lidhur me Zotin tënd, pastaj për Profetin tënd, fesë që i beson, Librin që lexon, imamet të cilit i bindesh dhe vendit ku e kalove jetën tënde, prej nga ke fituar dhe ku e ke harxhuar pasurinë.

Përgatite për vete një mjet për t'u mbrojtur! Kontrollroje epshin tënd, para se t'i nënshtrohesh sprovave dhe marrjes në pyetje. Nëse je ndër ata që besojnë, që e njohin fenë e vet, që i pason të drejtët dhe që i do të afërmit e Allahut, atëherë do të pranosh përgjigjen prej Allahut; gjuha jote do të hapet për të vërtetën; do japësh përgjigje të bukura dhe do të fitosh sihariqin e Xhenetit bashkë me kënaqësinë e Allahut. Melekët do të të mirëpresin me mëshirë dhe dhunti. Nëse nuk je i tillë, atëherë argumenti yt do të jetë i pavlefshëm; nuk do të jesh në gjendje për të dhënë përgjigje; do të fitosh sihariqin e Xhehenemit dhe do të të presin melekët e ndëshkimit me ujë të valuar dhe zjarrin djegës.

O biri i Ademit! Dije që vazhdimi i kësaj është dita e Kiametit. Ajo ditë është më e madhe, më frikësuese dhe i lëndon më tepër zemrat. Ajo është dita e tubimit të të gjithë njerëzve në një vend dhe dita kur do të shpaloset gjithçka. Në atë ditë, Allahu do t'i tubojë të mëhershmit dhe të mëvonshmit në një vend; atë ditë do t'i fryhet Surit; varrezat do të përmbysen dhe ajo ditë është shumë afër. Atë ditë zemrat do të vijnë deri te fyti për shkak të frikës dhe do të burgosen. Atë ditë nuk do të falen gabimet; nuk do të lirohet askush përmes shpagesës; nuk do të pranohet arsyetimi i asnjërit dhe askujt nuk do t i jepet leja për t'u penduar. Atë ditë nuk do të ketë tjetër veçse shpërblim për të mirat dhe dënim për të këqijat. Kush është besimtar në këtë botë dhe punon një të mirë sa një grimcë, atë ditë do ta gjejë atë para vetes.

Prandaj, o njerëz! Ruajuni nga mëkatet dhe padrejtësitë që ua ka ndaluar Allahu përmes Librit të sinqertë dhe argumentit që flet. Mos e konsideroni veten të sigurt nga dënimi i Allahut nëse ju

thërret shejtani i mallkuar në epsheet që arrihen lehtë, sepse Allahu ju thotë: “Ata që i frikësohen Allahut, kur u vjen ndonjë mendim i lig nga djalli, i kujtojnë (urdhurat e Tij), e atëherë e shohin rrugën e drejtë.” (Sure “Araf”, ajeti 201)

“Vendoseni frikën e Allahut në zemrat tuaja dhe përkujtojeni sevapet e bukura të premtuara nga ana e Allahut e dënimin frikësues të vrullshëm kur të ktheheni tek Ai. Kur frikësohesh prej ndonjë gjëje, ruhesh nga ajo dhe kur ruhesh, atëherë largohesh nga ajo.

Mos u bëni ndër ata që lidhin zemrën për stolitë e jetës së kësaj bote dhe ndër ata të pavëmendshmit që përgatisin kurthe të ndyta. Allahu thotë: “A janë të sigurt ata që bëjnë plane djallëzore se Allahu nuk do t’i fusë në tokë ose që dënimi nuk do t’u vijë andej nga nuk e presin?”

“A janë të sigurt ata se Allahu nuk do t’i dënojë gjatë ecejakeve të tyre, pa qenë në gjendje ta pengojnë Atë?” (Sure “Nahl”, ajetet 45-46)

“Frikësohuni prej atyre gjërave me të cilat ju frikëson Allahu në Librin e Tij dhe mos u bëni të sigurt se nuk do t’ju zbresë edhe

juve dënimi i premtuar për zullumqarët. Allahu ju ka dhënë këshilla duke ju treguar për rrëfimet e të tjerëve.

Njeriu i lumtur është ai që merr këshilla prej të tjerëve. Në Librin e Tij, Allahu ju tregon për njerëzit zullumqarë në qytetet e tyre: “Sa e sa vendbanime, banorët e të cilëve kanë qenë mohues, i kemi shkatërruar; e pas tyre kemi ngritur popuj të tjerë!”

“Kur e ndienin dënimin Tonë, ata iknin me të shpejtë.”

“Mos ikni! Kthehuni atje, në luksin tuaj dhe në pallatet tuaja, se ju do të pyeteni.”

“Ata do të thonë: “Mjerë ne, me të vërtetë, kemi qenë keqbërës!” (Sure “Enbija”, ajetet 11-14)

O njerëz! Nëse thoni se Allahu u është drejtuar jobesimtarëve në këtë ajet, unë përgjigjem se kjo nuk është e mundur, sepse në ajetet në vijim Allahu thotë: “Dhe në Ditën e Kiametit, Ne do të vendosim peshore të sakta e askush nuk do të pësojë asnjë padrejtësi. Ne do të sjellim (për gjykim) çdo vepër, qoftë kjo edhe sa pesha e një kokrre sinapi. Ne jemi të

mjaftueshëm për llogaritje.” (Sure “Enbija”, ajeti 47)

O robtë e Allahut! Dijeni që për jobesimtarët nuk do të vendosen peshore dhe nuk do të hapen librat e llogarive; ata do të shkojnë në Xhehenem pa llogari dhe në grupe. Peshoret do të vendosen vetëm për myslimanët dhe vetëm librat e veprave të tyre do të hapen. Atëherë, o robtë e Allahut!

Kini frikë prej Allahut dhe dijeni që Allahu nuk i ka pëlqyer stolitë e kësaj bote për asnjë të afërm të Tij; ata i ka larguar prej pasurive të kësaj bote dhe bukurive të jashtme që arrihen lehtë. Allahu e krijoi këtë botë dhe banorët e saj vetëm për të sprovuar se kush do të punojë më mirë për botën e ardhshme. Beto hem në Allahun, se në lidhje me këtë çështje janë dhënë shembuj të shumtë dhe janë parashtruar argumente për ata që zotërojnë mendje.

“ O ju besimtarë! - Bëhuni ndër ata që zotërojnë mendje. Fuqia është vetëm nga Allahu. Mos tregoni interesim për dhuntitë

e jetës së kësaj bote që mund të arrihen lehtë, sepse Allahu ka thënë: “Me të vërtetë, jeta e kësaj bote i shëmbëllen shiut që Ne e lëshojmë nga qielli e me të përzihet toka dhe bën bimë, me të cilat ushqehen njerëzit dhe kafshët. E, kur Toka vishet dhe zbukurohet dhe, kur banorët e saj mendojnë se janë zotërues të saj (për ta vjelur a korrur), iu vjen urdhri ynë, natën ose ditën dhe Ne e bëjmë atë si të ishte e korrur, thuajse nuk kishte lulëzuar të djeshmen. Kështu, Ne ua shpjegojmë shpalljet Tona njerëzve që mendojnë.” (Sure “Junus”, ajeti 24).

Mos anoni kah bota, sepse Allahu i thotë Profetit (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!): “Dhe mos anoni nga ata që bëjnë padrejtësi, përndryshe do t’ju përcëllojë Zjarri...” (Hud, 113).

Mos u mbështetni në këtë botë dhe në atë që gjendet në të sikur ata që mbështeten në mënyrë të sigurt dhe që e kanë bërë vendbanim të qëndrueshëm këtë botë, sepse kjo botë nuk është e qëndrueshme. Ky vend është një shtëpi ku

duhet mbledhur vetëm pak furnizim dhe ku duhet vepruar.

Furnizohuni me vepra të sinqerta pa përfunduar ditët e saj dhe pa u dhënë leja për shkatërrimin e saj nga ana e Allahut,. Allahu do ta shkatërrojë atë siç e ka krijuar. Ai është Pronari i kësaj bote.

Dëshiroj që Allahu të na mundësojë furnizimin me devotshmëri, të na ndihmojë që të mos anojmë kah kjo botë, të mos kemi prirje kah të mirat e kësaj botë që përvetësohen lehtë dhe të kërkojmë sevapin e qëndrueshëm të botës së ardhshme. Pa dyshim që ne jemi për Të dhe ekzistenca jonë është prej Tij. Përsëritja, mëshira dhe mirësia e Allahut qofshin mbi ju!

Shoqata

Flladi

ASKETIZMI DHE URTËSIA

Allahu na mbroftë prej mashtrimit të zullumqarëve, prej zullumit të lakmuesve dhe prej tiranisë së tiranëve.

O besimtarë! – Kujdes nga mashtrimet e atyre që kanë prirje ndaj kësaj bote, ndaj pasurisë që nesër do të kalbet e asgjësohet dhe ndaj barit që do të thahet e vyshket. Përbahuni nga ato gjëra që Allahu kërkon prej jush që të përbaheni dhe mos tregoni interes për gjëra që Ai nuk dëshiron të tregoni interes. Mos tregoni prirje ndaj atyre që paramendojnë se do të mbesin përgjithmonë në këtë botë. Betohem në Allahun se në stolitë e kësaj bote, në

lëvizjen e ditëve, në ndërrimin e gjendjeve, në dënimet dhe në zbavitjet ndaj banorëve të saj ekzistojnë argumente të qarta që tregojnë natyrën e vërtetë të kësaj bote.

Kjo botë i lartëson të pamendët, i poshtëron të ndershmit dhe në fund i çon në Xhehenem disa popuj. Këtu ka mësim, sprovë dhe mjete mbrojtëse për zotëruesit e mendjes. Përveç disa njerëzve të cilët i mbron Allahu, ju vazhdimisht ballafaqoheni me nxitje të errëta, shpifje të reja, zakone të padrejta, vështirësi të kohës, frikë prej autoriteteve dhe vesvese të shejtanit me qëllim që të bëheni të pavëmendshëm në njohjen e rrugës së drejtë dhe atyre që janë me të vërtetën.

Nuk mund të njohë askush lëvizjen e ditëve të kësaj bote, ndërrimin e gjendjeve dhe përfundimet e nxitjeve të dëmshme përveç atyre që i mbron Allahu, që ecin në rrugën e drejtë, që kërkojnë ndihmë prej asketizmit për vazhdimin e kësaj rruge, që mendojnë shumë, që marrin mësim prej të tjerëve, që ruhen, që nuk tregojnë interes për bukuritë e kësaj bote, që rrinë larg prej lezeteve të saj, që kanë prirje për dhuntitë

e përhershme të botës së ardhshme, që tregojnë mundin e duhur për arritjen e këtij qëllimi, që janë në pritje të vdekjes dhe që nuk e pëlqejnë jetën me mizorët. Vetëm këto i shikojnë mirësitë e kësaj bote me sy të mprehtë dhe mund të shohin qartë nxitjet e reja, shtrembërimet e dala nga shpifjet dhe padrejtësitë e udhëheqësve të padrejtë.

Betohem në shpirtin tim, se gjatë ditëve të kaluara keni lënë aq shumë padrejtësi e përçarje, sa që përmes përvojës së përfituar mund të mësoni se si të largoheni prej rrugës së atyre që janë të padrejtë, shpifës dhe që bëjnë ngatërresa. Prandaj, kërkon ndihmën e Allahut. Nënshtrohuni Atij dhe atyre që janë të denjë për nënshtrim.

Kini frikë dhe ruajuni nga Allahu para se të pendoheni, të përmalloheni dhe të dilni para Tij. Betohem në Allahun, se drejtimi i lëvizjes i çdo populli mëkatar ka qenë dënimi i Allahut dhe se asnjë popull që e ka pëlqyer këtë botë, në botën e ardhshme nuk ka përfunduar ndryshe, veçse me fatkeqësi. Njohja dhe nënshtrimi ndaj

Allahut janë të pandashme. Ai që e njeh Allahun, frikësohet prej Tij dhe kjo frikë bëhet shkaktare e nënshtrimit ndaj Tij. Me të vërtetë, zotëruesit e diturisë dhe ata që i pasojnë këta, e kanë njohur Allahun, vepronë për Të dhe i luten vetëm Atij. Allahu thotë: "...Në të vërtetë, nga robërit e Tij, Allahut i frikësohen vetëm dijetarët..." (Sure "Fatir", ajeti 28).

Mos tentoni që të përfitoni diçka në këtë botë duke bërë gjynahe ndaj Allahut. Në këtë botë angazhohuni me bindjen ndaj Allahut; ditët tuaja dijini si begati dhe punoni për atë që nesër do t'ju shpëtojë nga dënimi i Allahut. Pa dyshim që një sjellje e tillë do të zvogëlojë përfundimin e keq, do ta bëjë më të përshtatshëm arsyetimin tuaj dhe do të kini më shumë shpresë për shpëtimin tuaj. Jepini përparësi urdhrit të Allahut, nënshtrimin ndaj Tij dhe nënshtrimin ndaj atyre që Allahu e ka bërë detyrim nënshtrimin ndaj tyre. Mos u mashtroni me stolitë e kësaj bote që janë drejtuar kah ju dhe mos i jepni përparësi nënshtrimin ndaj të të padrejtit kundrejt

nënshttrimin ndaj urdhrit të Allahut dhe ndaj atyre që jeni të detyruar t'i nënshtrohëni.

Dijeni që të gjithë jeni robtë e Allahut dhe ne bashkë me ju.

Gjykatësi dhe sunduesi i ditës së nesërme do të na gjykojë ne dhe ju dhe do të na marrë në pyetje. Prandaj, përgatitni përgjigjet para se të merreni në pyetje dhe para se të dilni para Zotit të botëve. Atë ditë nuk do të flasë askush pa lejen e Allahut. Dijeni që Allahu nuk pranon konfirmimet e atyre që flasin gënjeshtër dhe nuk i përgënjeshtrojnë fjalët e atyre që flasin drejt, si dhe, nuk i refuzon arsyetimet e të arsyeshmëve dhe nuk i pranon arsyetimet e të paarsyeshmëve. Me dërgimin e profetëve dhe të trashëgimtarëve të tyre, Allahu u dërgoi udhëzues të gjitha krijesave të Tij. Ruhuni nga Allahu, përtëriteni veten dhe drejtohuni kah Allahu dhe kah ata që e kanë pranuar udhëheqjen e Allahut. Shpresojmë se do të pendohet ai, i cili në të kaluarën ka dështuar në zbatimin e të drejtave të Allahut.

Kërkojini falje Allahut dhe pendohuni duke u drejtuar kah Ai. Ai e pranon pendimin, i fal mëkatet dhe është i informuar për çdo gjë. Përmbahuni nga miqësimi me mëkatarët, nga dhënia e ndihmës për zullumqarët dhe nga fqinjësia me ngatërrestarët. Bëhuni të kujdesshëm ndaj nxitjeve të tyre dhe largohuni prej rrethit të tyre.

Dijeni që kush i kundërshton të afërmit e Allahut, do të zgjedhë për vete një fe tjetër prej fesë së Tij dhe kush tregohet tiran kundrejt urdhrit të udhëheqësit të tij, do të futet në zjarrin e flaktë të Xhehenemit. Një zjarr i tillë i shkatërron trupat e tyre. O zotëruesit e mendjes! Merrni mësim dhe falënderojeni Allahun për hir të asaj që ju ka udhëzuar. Dijeni që nëse largoheni nga fuqia e Tij, nuk do të mund të gjeni strehë në asnjë fuqi tjetër. Allahu i vështron veprimet tuaja. Ju do të ringjallen para Tij. Përfitoni nga këshillat dhe edukohuni me edukatën e njerëzve të sinqertë.

THËNIE RRETH ASKETIZMIT

Shenja e asketëve dhe që tregojnë interes për botën e ardhshme është braktisja e miqve dhe e shokëve të cilët nuk e kanë qëllimin e njëjtë dhe qëndrimi larg prej shoqërimit me ata.

O njerëz, dijeni se ai që vepron për botën e ardhshme, ka hequr dorë prej mallit dhe pasurisë së kësaj bote dhe është duke u përgatitur për vdekje. Pa humbur kohë dhe pa i mbërritur afati i caktuar i vdekjes, nxiton për punët e botës së ardhshme dhe vepron me kujdes para se të vdesë.

Allahu thotë: Kur i vjen vdekja ndonjërit prej tyre (jobesimtarëve), ai thotë: “O Zoti im, më kthe”

“që të bëj vepra të mira në botën që kam lënë!” Kurses! Me të vërtetë, kjo është një fjalë të cilën ai (kot) e thotë! Prapa (vdekjes së) tyre do të ketë një (kohë) ndarëse, deri në ditën kur do të ringjallen.” (Sure “Mu’minun”, ajetet 99-100)

Atëherë, çdonjëri duhet ta konsiderojë veten si të kthyer kah kjo botë dhe të penduar për shkak të moskryerjes së veprave të sinqerta, të cilët do t’i gjejë para vetes në ditën kur do ta ndiejë veten të dobët dhe të brengosur.

O robtë e Allahut! Djeni se kush frikësohet prej sulmit të natës nga ana e sulltanëve të kësaj bote, do t’i ikë gjumi, nuk do të mund të flejë rehat dhe ushqimi e pija do t’i ndërpriten. Vdekja është duke trokitur nëpër dyer ditë e natë. Ky është një sulm i tillë i befasishëm, që as nuk mund të shpëtosh prej saj, as nuk mund të gjesh ndonjë strehë tjetër përveç Tij.

O besimtarë! Frikësohuni prej dënimit të Allahut, të cilin e dërgon në mënyrë të befasishme, ashtu siç frikësohen të devotshmit. Allahu thotë: “...Kjo është për ata që kanë frikë nga qëndrimi para Meje

(për gjykim) dhe i tremben premtimit (dënimit) Tiv.” (Sure “Ibrahim”, ajeti 14)

Atëherë, kini frikë prej mashtrimeve dhe stolive të jetës së kësaj bote. Mos shfaqni prirje ndaj kësaj bote dhe përkujtoni fundin e dëmshëm. Stolia e kësaj bote është mjete i sprovës dhe dashuria ndaj saj është gjynah.

O njeri, turp të kesh! Dijeni që njeriun e ndalon nga të vepruarit mërzia e shkaktuar nga ushqimi i tepërt, shqetësimi i shkaktuar nga stomaku i tejmbushur, dehja e ngopjes dhe mburrja prej pasurisë. Këto shkaktojnë harresë në përkujtimin e Allahut dhe të nxjerrin prej mendjes afrimin e afatit të vdekjes. Ai që është i dhënë mbas dashurisë së kësaj bote është si ai që e ka humbur mendjen për shkak të dehjes nga vera. Pa dyshim që ai që e njeh Allahun, që i frikësohet Atij dhe që punon për Të, duhet ta mësojë veten me uri deri në atë masë sa të hajë dhe të mos ngopet.

O robtë e Allahut! Frikësohuni prej Tij si ata që shpresojnë shpërblimin e Tij dhe që frikësohen prej dënimit të Tij. Beto hem në Allahun, se Ai ju ka lënë një shteg për

falje, ju ka frikësuar, ju ka inkurajuar dhe ju ka kërcënuar. Por ju, as nuk veproni dhe nuk përmalloheni për shpërblimet e Tij të vlefshme, as nuk përmbaheni e as nuk frikësoheni prej kërcënimit nga dënimi i ashpër. Ndërsa, Allahu ka thënë në Librin e Tij: “Atij që bën vepra të mira dhe është besimtar, përpjekja nuk do t’i mohohet. Dhe këtë Ne ia shënojmë atij.” (Sure “Enbija”, ajeti 94).

Pastaj, Allahu ju ka zbritur ajete për ruajtjen nga shkëlqimi dhe madhështia e kësaj bote: “Pasuria dhe fëmijët tuaj janë vetëm sprovë për ju. Allahu ka shpërblim të madh.” (Sure “Tegabun”, ajeti 15). Atëherë, frikësohuni nga Allahu aq sa keni mundësi, dëgjoni dhe nënshtrohuni. Prapë, kijeni frikën e Allahut dhe këshillohuni përmes këshillave të Tij.

O njerëz! A nuk po e dëgjoni thirrjen e Allahut në lidhje me përbuzjen dhe turpin e kësaj bote?

Allahu në Kur’an thotë: “Ta dini, se jeta në këtë botë, nuk është tjetër veçse lojë, dëfrim e zbukurim, si dhe mburrje ndërmjet jush e rivalitet për më shumë

pasuri dhe fëmijë! Ajo i shëmbëllen bimës, e cila pas shiut rritet dhe i gëzon bujqit, por më vonë zverdhet, thahet dhe mbetet pa vlerë. Në botën tjetër ju presin vuajtje të mëdha ose falja e Allahut dhe kënaqësia e Tij; jeta në këtë botë është vetëm kënaqësi e rreme.”

“ Prandaj rrekuni me njëri-tjetrin, duke kërkuar falje prej Zotit tuaj dhe një kopsht të gjerë sa qielli dhe Toka, që është e përgatitur për ata që i kanë besuar Allahut dhe të dërguarve të Tij. Ajo është mirësia e Allahut, që Ai ia jep kujt të dojë; e Allahu ka mirësi të pafund.

(Sure “Hadid”, ajetet 20-21).

Në një vend tjetër Allahu thotë: “O ju që besuat, frikësojuni Allahut dhe çdo njeri le të shikojë se ç’ka përgatitur për të nesërmen! Kijeni frikë Allahun, sepse Ai di çdo gjë që bëni ju!”

“Mos u bëni si ata që e harruan Allahun, kështu që Ai i bëri të harronin vetveten! Pikërisht ata janë të pabindurit (ndaj Allahut).” (Sure “Hashr”, ajetet 18-19)

O robtë e Allahut! Kijeni frikën e Allahut, mendoni dhe veproni për atë për

çfarë jeni krijuar. Allahu nuk ju ka krijuar kot. Ju njoftoi me Vetën, ju dërgoi Profetin e Tij dhe ju zbriti Librin që përmban të lejuarat, të ndaluarat, argumentet dhe shembujt. Prandaj, ruajuni prej Tij. Allahu ka thënë: “A nuk i kemi dhënë Ne atij dy sy” “edhe gjuhë, edhe dy buzë, “dhe ia kemi bërë të qarta të dyja rrugët?” (Sure “Beled”, ajetet 8-10)

Ky është udhëzimi i Allahut ndaj jush. Atëherë, ruajuni prej Allahut sa të keni mundësi. Nuk ka forcë tjetër, përveç forcës së Allahut. Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të Dërguarin e Tij, profetin Muhamed, dhe mbi familjen e tij të pastër!

Shoqata

Filadi

FJALË TË URTA

Imam Ali ibn Hysejn (paqja qoftë mbi të!) ka thënë:

“Kënaqësia ndaj paracaktimit dhe caktimit të papëlqyeshëm është shkalla më e lartë e bindjes.”

Dhe: “Ai që i fisnikërohet vetja e tij, bota do t’i duket e nënçmuar.”

E pyetën imamin: “Kush është më i vlefshmi prej njerëzve?” Ai u përgjigj: “Ai që nuk i jep asnjë vlerë kësaj bote.”

Dhe: Në prani të imam Sexhadit, një burrë u lut: “O Zot, më bëj të panevojshëm ndaj robve të Tu”. Imami i tha: “Mos thuaj kështu, sepse njerëzit kanë nevojë për njëri-tjetrin, por thuaj: O Zot më bëj të panevojshëm ndaj robve të Tu të këqij.”

Dhe: “Ai që është i kënaqur me atë që i ka dhënë Allahu, është më i pasuri i njerëzve.”

Dhe: “Asnjë vepër që kryhet me devotshmëri nuk është e paktë. Si mund të jetë e paktë ajo që pranohet (te Allahu)?”

Dhe: “Ruhuni prej çdo gënjeshtre, e madhe apo e vogël qoftë ajo, për shaka apo serioze, sepse, kur njeriu thotë një gënjeshtër të vogël, ai do të guxojë të thotë edhe gënjeshtër të madhe.”

Dhe: “Është e mjaftueshme për ty ndihma e Allahut, kur e di se armiku po i bën mëkat Allahut me veprat ndaj teje.”

Dhe: “E gjithë mirësia është kur njeriu ruan veten e tij.”

Dhe: Një burrrë e pyeti imamin: “Ç’është asketizmi?” Imami (paqja qoftë mbi të!) iu përgjigj: “Asketizmi përbëhet prej dhjetë pjesësh. Shkalla më e lartë e asketizmit është shkalla më e ulët e maturisë. Shkalla më e lartë e maturisë është shkalla më e ulët e bindjes. Shkalla më e lartë e bindjes është shkalla më e ulët e kënaqësisë. Asketizmi përmendet edhe në një ajet të Librit të Allahut: (Këtë paracaktim e kemi bërë) që ju të mos dëshpërohëni për atë që ju ka kaluar, por edhe për të mos u gëzuar së tepërmi për atë që Ai ju ka

dhënë. Allahu nuk i do kryelartët mburravecë. ” (Sure “Hadid”, ajeti 23)

Dhe: “Kërkimi i nevojës nga njerëzit është poshtërim për jetesën, zhduk turpin dhe ul dinjitetit e kjo është varfëri e pranishme. Moskërkimi i nevojës tek njerëzit është një pasurim i pranishëm.”

Dhe: “Më i dashuri ndër ju tek Allahu është ai që bën vepra të mira. Vepra më e lartë e juaja tek Allahu është ajo që Ai e pëlqen më shumë. Më i shpëtuar ndër ju prej dënimit të Allahut është ai që i frikësohet më shumë Atij. Më i afërti ndër ju tek Allahu është ai që e ka moralin më të mirë. Më i kënaquri ndër ju tek Allahu është më bujari me familjen e tij. Dhe, më i miri ndër ju tek Allahu është ai që është më i devotshëm ndaj Allahut.”

“Imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!) i ka thënë njërit prej fëmijëve të tij: “O biri im, ki kujdes ndaj pesë personave. Mos bëj shoqëri me ta, mos bisedo me ta dhe mos u shoqëro me ta në udhëtim. Mjerë ti nga shoqërimi me gënjeshtarin, sepse ai është si

mirazhi që ta largon të afërtën dhe ta afron të largtën. Mjerë ti nga shoqërimi me të shtururin, sepse ai do të të shesë për një enë ushqimi apo edhe më pak se ajo. Mjerë ti nga shoqërimi me kopracin, sepse ai të poshtëron ty me pasurinë që ka. Mjerë ti nga shoqërimi me budallain, sepse duke dashur të të ndihmojë ty do të të dëmtojë. Mjerë ti nga shoqërimi me atë që ka prerë marrëdhëniet me të afërmit, sepse atë e kam parë të mallkuar në Kur'an."

Dhe: "Vërtet, njohja dhe plotësimi i fesë së myslimanit arrihet kur braktis fjalët e padobishme, kur nuk shtiret, kur është i butë, i durueshëm dhe mbart moral të mirë."

Dhe: "O bir i Ademit! Ti do të jesh në mirësi, përderisa je këshillues i vetes tënde, llogaria e vetes tënde është qëllimi yt, frika jote është parullë për ty dhe kujdesi për veten tënde është mbuloja jote. O bir i Ademit! Ti do të vdesësh pastaj do të ringjallesh dhe do të dalësh para Allahut të

Madhëruar për të dhënë llogari. Prandaj, përgatiti përgjigjet për Atë.”

Dhe: “Prejardhja e kurejshit dhe e arabit bazohet tek thjeshtësia. Mirësia bazohet te devotshmëria. Vepra bazohet te nijeti dhe adhurimi bazohet te dituria. Vërtet, më i urryeri tek Allahu është ai që pranon udhëheqësin, por nuk pason veprat e tij.”

Dhe: “Prej lutjes së besimtarit arrihen përfundime: ose i jepet furnizim, ose i shpejtohet pranimi ose do t'i largohet ndonjë fatkeqësi që do ta godiste atë.”

Një ditë imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!) takoi një të sëmurë që ishte shëruar dhe i tha: “Të qoftë i mbarë pastrimi prej mëkateve. Allahu të ka përkujtuar, përkujtoje edhe ti Atë; t'i ka falur mëkatet, prandaj falënderoje Atë.”

Dhe: “Shikimi i besimtarit në fytyrën e vëllait të tij besimtar me dashuri dhe respekt është adhurim.”

Dhe: “Tri gjëra janë shpëtuese për besimtarin: Ruajtja e gjuhës ndaj njerëzve

dhe mospërgojimi i tyre, punësimi i vetes me gjëra që janë të dobishme për të në këtë jetë dhe për Jetën Tjetër dhe të qarët e shumtë për gjynahet e tij.”

Imam Sexhadi (paqja qoftë mbi të!) i ka thënë djalit të tij, imam Muhamed Bakirit (paqja qoftë mbi të!): “Kur dikush të kërkon për t’i bërë ndonjë të mirë, bëje. Nëse ai e meriton këtë të mirë, ke goditur në shenjë. Nëse nuk e meriton atë, je merituesi. Nëse dikush nga e djathta jote të shan dhe kalon tek e majta jote dhe të kërkon falje, pranoja atij faljen.”

Dhe: “Prej moralit të besimtarit janë: të harxhojë sipas sasisë së të ardhurave, t’i sigurojë rehatinë familjes së tij brenda mundësisë, t’i barazojë njerëzit me veten e tij dhe t’i përshëndesë i pari njerëzit me ‘selam’.”

Dhe: “Nuk ka gjë më të dashur për Allahun, pas njohjes së Tij se sa mbrojtja e barkut (nga ushqimet haram) dhe të organit gjenital. Gjëja më e dashur për Allahun është që të kërkohet prej Tij.”

Shqipëria
PASQRYA E LËNDËS

Tema
Faqja

Flladi

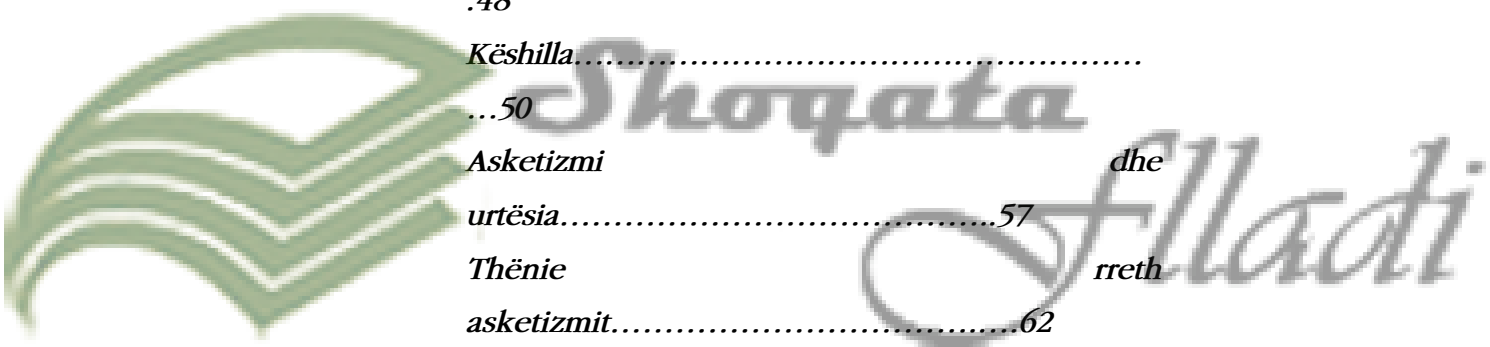
Biografia e imam Ali ibn Hysejnit.....5

Mësime nga shkolla e imam Sexhadit.....6

Mendime dhe thënie rreth imam Sexhadit.....13

<i>Mesazhi</i>	<i>i</i>	<i>të</i>
<i>Drejtave.....</i>		<i>17</i>
<i>Të</i>	<i>drejtat</i>	<i>e</i>
<i>punëve.....</i>		<i>24</i>
<i>Të</i>	<i>drejtat</i>	<i>e</i>
<i>drejtuesve.....</i>		<i>27</i>
<i>Të drejtat e njerëzve që ke në</i>		
<i>ngarkim.....</i>		<i>29</i>
<i>Të drejtat e të</i>		
<i>afërmëve.....</i>		<i>32</i>
<i>Meditimi i atyre që punojnë për t'u afruar tek</i>		
<i>Allahu.....</i>		<i>.48</i>
<i>Këshilla.....</i>		<i>...50</i>
<i>Asketizmi</i>		<i>dhe</i>
<i>urtësia.....</i>		<i>57</i>
<i>Thënie</i>		<i>rreth</i>
<i>asketizmit.....</i>		<i>62</i>

Fjalë

të

urta.....67

رسالة الحقوق

للإمام علي بن الحسين (عليه السلام)

Shogata
الترجمة الى اللغة الألبانية: حاجي سليم اصطافا

Fladi

تیرانا: 2011

نام کتاب: رسالۃ الحقوق

نویسنده: الامام علی بن الحسین (علیه السلام)

ترجمه با زبان آلبانی: حاجی سلیم اصطافا

زیر نظر: حجة الاسلام و المسلمین محمد رضا حاج خضر

ویرایش: لیسیدا رامای

مقابله: ویولسا کارای

صفحه بندی: ولنت مریا

ناشر: جمعیت "نسیم"

چاپ: انتشارات "لیلو"

تیرانا: 2011

با همکاری مرکز بین المللی تبلیغ

Shoqata
Alladi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Shoqata

Fladi